

Arkivsak-dok. 20/14012-3
Saksbehandler Karine Heidi Berentsen

Saksgang	Møtedato
Ungdomsrådet	25.01.2022
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	26.01.2022
Eldrerådet	26.01.2022
Utvalg for areal, klima og byggesak	01.02.2022
Utvalg for klima, teknikk og miljø	02.02.2022
Utvalg for omsorg, helse og seniorpolitikk	01.02.2022
Utvalg for oppvekst, idrett og kultur	02.02.2022
Kommunestyret	09.02.2022

Søknad om sertifisering som trygt lokalsamfunn

Kommunedirektørens innstilling

1. Satsningsområder for Trygge lokalsamfunn i perioden 2022 til 2024 vedtas i alfabetisk rekkefølge.
A: beredskap/ samfunnssikkerhet
B: psykisk helse
C: smittevern
D: systematisk internkontroll
E: trafiksikkerhet
2. Søknaden om sertifisering som Trygt lokalsamfunn vedtas.
3. Søknaden sendes Skadeforebyggende forum.

Sammendrag

Nordre Follo kommune har vedtatt å søke om sertifisering som trygt lokalsamfunn etter nasjonal plattform tilpasset norske lover og forskrifter. Ved å være sertifisert som trygt lokalsamfunn forplikter kommunen seg til å arbeide systematisk, langsiktig og tverrfaglig med å forebygge skader og ulykker.

Etter gjennom, kartlegging og innhenting av dokumentasjon i alle kommunalområder er det foreslått syv satsningsområder. Disse er: beredskap/ samfunnsikkerhet, miljørettet helsevern, psykisk helse, seniorsikkerhet, smittevern, systematisk internkontroll og trafikksikkerhet.

Etter en samlet vurdering anbefaler kommunaldirektøren å velge fem satsningsområder i det videre arbeidet med Trygge lokalsamfunn. De to områdene som ikke foreslås prioritert er: miljørettet helsevern og seniorsikkerhet.

Miljørettet helsevern har skjæringspunkter med de andre foreslåtte satsningsområdene og ivaretas ved tydelig forankring gjennom prosedyrer i samarbeidende fagområder. Seniorsikkerhet ivaretas gjennom omstillingen av omsorgstjenestenes tiltak tilpasset fem ulike omsorgsnivåer.

Faktaopplysninger

Bakgrunn:

Fellesnemda for Nordre Follo kommune vedtok i sak 43/19 av 4.juni 2019: «Nordre Follo kommune viderefører Ski kommunes sitt arbeid som «Trygt Lokalsamfunn» og vil arbeide etter kriteriene for å få resertifisering»

Trygge lokalsamfunn er et veiledningskonsept og et verktøy, som skal systematisere kommunens arbeid med ulykkesforebygging, og sette kommunale oppgaver innenfor sikkerhet og folkehelse inn i en samlet helhet.

Trygge lokalsamfunn har utviklet en nasjonal plattform tilpasset norske lover og forskrifter, som bygger på Safe Community, som i sin tid ble initiert av WHO.

Arbeidet skal

- være kunnskapsbasert, bygge på praktisk erfaring og dokumenterte funn
- involvere ulike sektorer og sette kommunens tiltak inn i en samlet helhet
- forankres i kommunens politiske og administrative ledelse
- innarbeides i kommunens planarbeid og løpende virksomhet

Ved å være sertifisert som Trygt lokalsamfunn forplikter kommunen seg til å arbeide systematisk, langsiktig og tverrfaglig med å forebygge skader og ulykker.

Prosess:

Intensjonsavtalen med Skadeforebyggende Forum om arbeidet med Trygge lokalsamfunn ble underskrevet av Ordfører og konstituert rådmann 26.11.2020.

Det forberedende arbeidet for å søke om sertifisering som trygt lokalsamfunn startet oktober 2020. Innleid prosjektmedarbeider har utført det praktiske arbeidet i tett samarbeid med folkehelserådgiver.

Dokumentasjon til søknaden og forslag til satsningsområder er innhentet gjennom skriftlige tilbakemeldinger, teammøter med ulike virksomheter, faggrupper og enkeltpersoner.

I avslutningsfasen har fagpersoner i alle kommunalområdene gjennomgått innhentet dokumentasjon, sikkerhetsprofilens 40 punkter og anbefalte satsningsområder.

Bred involvering med søknaden har bidratt til at arbeidet er godt forankret i organisasjonen. Innhentet dokumentasjon er ikke uttømmende, men vurderes til å være god nok for å oppnå sertifisering.

Foreslåtte satsningsområder er lagt inn i søknaden, men vil eventuelt endres etter politisk behandling og vedtak.

Etter at søknaden er sendt til Skadeforebyggende forum, blir denne vurdert av to personer fra Sertifiseringsrådet. Det avtales tidspunkt for Sitevisit, der sertifisørene og kommunen gjennomgår arbeidet. Sertifisørene gir sin anbefaling, før Skadeforebyggende forum fatter vedtak om godkjenning. Sertifiseringsavtalen underskrives ved et avtalt arrangement i kommunen.

Begrunnelse for satsningsområdene omtalt i alfabetisk rekkefølge:

Gjennom kartleggingen er det foreslått syv satsningsområder. Satsningsområdene omfatter flere temaer innen det skadeforebyggende arbeidet i kommunen. For eksempel vil SLT-arbeidet, vold i nære relasjoner og integrering være temaer innenfor psykisk helse. Universell utforming er et gjennomgående tema i plan- og bygningsloven og er tema innenfor trafiksikkerhet.

Kommunen kan velge alle syv satsningsområder, men det er mest vanlig å velge tre til fem.

Beredskap/ samfunnssikkerhet:

Kommunen har få naturgitte utfordringer, god infrastruktur og kommunikasjon, korte avstander, og kommunen har rask tilgang til betydelige redningsressurser lokalt og regionalt. Vår sentrale beliggenhet gir også økt press på våre strukturer og systemer.

Digitalisering av samfunnet gir effektivisering og nye muligheter, men også nye risikoer og økt sårbarhet.

Nordre Follo er en stor kommune og Ski er region by. Politiets beredskapssenter er etablert i kommunen. Økt fortetting i knutepunktene og store anleggsområder vil gi økt tungtransport til og fra anleggsområdene. Med Follobanen i drift, vil det kunne øke faren for ulykker.

Pandemien har utfordret helseberedskapen og synliggjort behov for tettere samarbeid mellom beredskap og smittevern.

Samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet skal være en naturlig del i all drift. Med en robust organisering i det daglige, med tydelig ansvar og rollefordeling, skal kommunen bygge systemer som øker motstandsdyktighet og utholdenhet i kritiske situasjoner. Sammenhengen mellom beredskap og klima er viktig. Nordre Follo skal ha hensiktsmessige planer for å håndtere alle uønskede hendelser, samt samarbeid med beredskapsaktører både offentlige og frivillige.

Miljørettet helsevern:

Miljørettet helsevern er et lovpålagt område, er en del av folkehelsearbeidet for å forebygge sykdom, skader og ulykker og å bidra til at befolkningen, og spesielt barn og unge, har et godt fysisk og psykososialt miljø.

Godkjenning og tilsyn av barnehager, skoler og sykehjem samt andre, slik som solstudio, basseng, hulltaking og tatovering, er en del av fagfeltet miljørettet helsevern og skal gjennomføres i henhold til en tilsynsplan. Miljørettet helsevern er tydelig forankret gjennom prosedyrer i samarbeidende fagområder. Miljørettet helsevern har også skjæringspunkter med de andre foreslåtte satsningsområdene.

Det har vært en stor økning av henvendelser fra innbyggerne om uønskede forhold i nærmiljøene. Denne økningen kan hindre at andre lovpålagte oppgaver innen miljørettet helsevern ikke lar seg utføre. Det er viktig å sikre at temaer innen miljørettet helsevern, f.eks støy, luftkvalitet, uteareal og møteplasser blir ivare tatt tilfredsstillende innen planlegging og utbyggingssaker ved å gi uttalelse/vurdering til alle

arealplaner.

Psykisk helse:

Psykisk uhelse og utenforskap er en del av utfordringsbildet i folkeheleprofilen for Nordre Follo kommune. Sosial ulikhet i helse har økt.

Pandemien har bidratt til at et mindretall, og da særlig i grupper som var utsatt fra før, har opplevd betydelige økte psykiske helseplager. Barn og unge i sårbare omsorgssituasjoner har vært særlig utsatt.

Utenforskap og ensomhet har økt betydelig gjennom nedstengingen. Dette påvirker livskvaliteten. Henvendelser til hjelpeapparatet har økt, men det er usikkert om økningen vil vedvare. Flere som tidligere ikke har hatt psykiske plager, har fått behov for hjelp (i tråd med nasjonal forskning og rapporter). De med tidligere plager har ofte opplevd en forverring, som følge av isolasjon og mangel på aktiviteter. For dem må motstandskraften være bygget inn i selve omgivelsene, som de vanligvis har tilgang til i hverdagen.

Tjenesten Rask psykisk helsehjelp ser både at det blir mindre av det som gir påfyll, støtte, motivasjon og håp på grunn av smitteverntiltakene, parallelt med større grad av opplevde symptomer, og det som gjør livet vanskelig. Helsesykepleier og psykolog fra Hjelper'n forteller også om økt pågang på tjenester for barn og unge, særlig den siste tiden.

Innbyggerne i ulike aldre må settes i stand til å mestre egne liv. Barn og unge må oppleve at de har voksne som skaper trygge rammer i oppveksten. Innbyggerne skal oppleve at de får den hjelpen de trenger, når de har behov for hjelp.

Seniorsikkerhet:

Gruppen seniorer øker og lever lengre. Det er et mål at seniorer skal bo lengre hjemme. Nedsatt fysisk funksjonsevne og kognitiv svikt øker risikoen for fall, samtidig som risikoen for brann øker.

Språkforståelse og kulturelle ulikheter har også betydning. Seniorer utsettes for kriminelle handlinger via digitale plattformer.

Seniorsikkerhet er et omfattende tema. Tiltak kan vurderes utfra omsorgsnivå, slik som forebygging av fall, overforbruk av medisin, stort alkoholforbruk, inaktivitet og ensomhet samt ernæring og tilrettelegging av egen bolig for at seniorer skal bo lengre hjemme.

I Nordre Follo kommune er det 1,6 lårhalsbrudd pr. 1 000 innbyggere. Det gir høye behandlings- og omsorgskostnader. I 2020 var det 115 branner inkl. pipebranner og 5 skadde i brann.

Smittevern:

Den pågående pandemien har vist at smittevern og beredskap hører sammen og er et svært viktig område for å trygge befolkningens liv og helse.

Smittevern involverer alle deler av samfunnet, er tverrfaglig, og ikke kun en del av helsetjenesten. God helse skapes i samfunnet der vi lever og bor. Vi må også ha søkelys på å forebygge smittsomme sykdommer, ikke kun behandling av sykdom. Gjennom forebyggende arbeid kan det oppnås reduksjon både av lidelse og kostnader i form av f.eks. redusert sykefravær, behov for helsetjenester (medisiner, sykehusinnleggelse osv.)

Befolkningen må få informasjon nok til å ta gode samvalg når det gjelder f.eks. vaksiner. Forventning til bruk av antibiotika, både hos pasient og behandler, må justeres. Innbyggerne må gis generell god kunnskap om smittevern (håndvask, hostehygiene, hjemme når syk osv.).

Systematisk internkontroll:

Nordre Follo kommune har potensiale for å bli bedre på helhetlig, systematisk internkontroll. Det er nødvendig å kartlegge og heve kunnskapsnivået om internkontroll på flere nivåer i organisasjonen. Dette bør være en viktig del av kommunens lederopplæring.

Det er opprettet sentralt Kvalitetsråd for å bidra til å sikre kommunedirektørens internkontroll. Det er utarbeidet internkontrollspørsmål, gjeldende fra 2022, som alle virksomhetsledere skal besvare. Det er også utarbeidet en publiseringsplan over hvilke styrende dokumenter som skal settes på leseliste for ledere i 2022. Dette for å sikre nødvendig kompetanse hos ledere. Grunnleggende opplæring i hvordan melde og behandle uønskede hendelser er igangsatt.

Det arbeides for å etablere Kvalitetsråd i alle kommunalområdene, integrere internkontroll i virksomhetsstyring, og deretter se den i sammenheng med resultatstyring.

Trafikksikkerhet:

I Nordre Follo kommune skal det gjennomføres store byggeprosjekter i flere år. Mange områder skal utvikles og fortettes. Det er og blir utstrakt anleggsvirksomhet og det forblir en naturlig del av hverdagslivet for befolkningen i årene som kommer. Bevisst søkelys på sikkerhet, gode trafikale løsninger og tilgjengelighet for alle bidrar til økt trygghet og bedre forutsigbarhet for alle parter. Det kan også dempe konfliktnivået når kryssende interesser og behov må løses.

Temaplan og tiltaksplan for trafikksikkerhet 2021-24 er vedtatt og arbeidet etter kriteriene for trafikksikker kommune og etablering av hjertesoner rundt barneskolen er godt i gang. Trafikksikkerhet berører innbyggere i alle aldre både som naboer, myke og harde trafikanter, næringsdrivende og ansatte i bygg- og anleggsbransjen. Trafikksikkerhet og mobilitet består både av fysiske tiltak, opplæring og holdningsskapende tiltak.

Lover og regler

Hjemmelsgrunnlag for Trygge lokalsamfunn er Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) og Plan- og bygningsloven. I tillegg er også Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) viktig.

Økonomiske konsekvenser

Medlemskap i Skadeforebyggende forum. Årlig kostnad er 1 500 kroner.

Arbeidet med Trygge lokalsamfunn utføres innenfor ordinær drift og kostnader dekkes gjennom virksomhetenes budsjetter.

En fagperson må ha ansvaret for å koordinere arbeidet med Trygge lokalsamfunn og følge opp nettverk og rapportering. Trygge lokalsamfunn er en del av folkehelsearbeidet og blir en del av folkehelsekoordinators ordinære arbeid.

Det kan søkes om prosjektmidler til å utvikle og prøve ut nye tiltak.

Kostnader ved godkjenningprosessen:

Kommunen må dekke utgifter til reise, overnatting og mat for to sertifisører. Kostnadene dekkes av folkehelsemidler og vil ikke påføre kommunen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger

Velge andre satsningsområder enn de foreslåtte.

Miljørettet helsevern er et lovpålagt område innen folkehelsearbeidet. Det har vært en stor økning av henvendelser fra innbyggerne om uønskede forhold i nærmiljøene. Denne økningen kan hindre at andre lovpålagte oppgaver innen miljørettet helsevern ikke lar seg utføre.

Seniorsikkerhet er et omfattende tema med mange tiltak for å redusere høye behandlings- og omsorgsskader.

Kommunedirektørens vurdering

Alle områdene er viktige i kommunes systematiske, langsiktige og tverrfaglige arbeid for å forebygge skader og ulykker. Det kan være vanskelig å følge opp syv innsatsområder og kommunaldirektøren anbefaler å velge fem innsatsområder.

Det er vurdert at seniorsikkerhet ivaretas gjennom arbeidet med omsorgstrappen. Det allerede iverksatt flere tiltak. Det skadeforebyggende arbeidet ivaretas, uten at det er eget innsatsområdene.

Miljørettet helsevern har skjæringspunkter med de andre foreslåtte satsningsområdene og bør kunne ivaretas ved tydelig forankret gjennom prosedyrer i samarbeidende fagområder. En stor økning av henvendelser må løses utenfor arbeidet med Trygge lokalsamfunn, slik at andre lovpålagte oppgaver innen miljørettet helsevern lar seg utføre.

Etter en samlet vurdering anbefaler kommunedirektøren fem innsatsområder.

- A: beredskap/ samfunnsikkerhet
- B: Psykisk helse
- C: Smittevern
- D: Systematisk internkontroll
- E: Trafikksikkerhet

Dette er områder med behov for særlig fokus i perioden 2022-2024 og hvor kartleggingen viser et utviklingspotensial.

Beredskap/ samfunnsikkerhet: Utbygging og anleggsvirksomhet legger økt press på våre strukturer og systemer, noe som kan øke fare for ulykker. Digitalisering av samfunnet gir nye risikoer og økt sårbarhet. Pandemien har utfordret helseberedskapen.

Psykisk helse: Pandemien har bidratt til at et mindretall, og da særlig i grupper som var utsatt fra før, har opplevd betydelige økte psykiske helseplager. Barn og unge i sårbare omsorgssituasjoner har vært særlig utsatt.

Smittevern: Den pågående pandemien har vist at smittevern og beredskap hører sammen og er et svært viktig utviklingsområde for å trygge befolkningens liv og helse.

Systematisk internkontroll: Nordre Follo kommune er en ny organisasjon og har potensiale for å bli bedre på helhetlig, systematisk internkontroll. Det er nødvendig å kartlegge og heve kunnskapsnivået om internkontroll på flere nivåer i organisasjonen.

Trafikksikkerhet: I Nordre Follo kommune er det igangsatt og planlagt store byggeprosjekter. Søkelys og bevissthet på sikkerhet og gode trafikale løsninger i anleggsperioden er nødvendig for å gi økt opplevd trygghet og forutsigbarhet for innbyggere og utbyggere.

Ski, 11.01.2022

Øyvind Henriksen
kommunedirektør

Anne Melsom
kommunalsjef

Vedlegg

1. Utkast til søknad om sertifisering som trygt lokalsamfunn for Nordre Follo kommune
2. Dokumentasjonen som grunnlag for å skåre sikkerhetsprofilen for Nordre Follo kommune
3. Trygge lokalsamfunn – modell og metode 2019